

กลุ่มภารกิจจดหมายเหตุและสารนิเทศท้องถิ่น

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้ NORTH CLIPPING 2558/ 00250

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	27 ก.พ. 2557	23	8363	5

ป่าดึกดำบรรพ์
ตะวันออก
ที่อุทยานแห่งชาติ
ดอยภูคา

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	27 ก.พ. 2557	23	8363	3

หากผืนป่าที่ปกคลุมอยู่บนขุนเขานั้นเปรียบเสมือนผิวหนังของพื้นแผ่นดินแล้วไซ้ ผืนป่าแห่งเทือกดอยภูคาเมืองน่านก็เป็นเสมือนผิวหนังที่มากด้วยร่องรอยแห่งการทำลายล้าง เป็นรอยแผลบาดลึกยากที่จะแต่งงานให้เป็นเนื้อเดียวกันได้ ขณะที่ผืนป่าเนื้อเดิมที่เหลืออยู่ไม่มากนักยังคงความสมบูรณ์ของพันธุ์ไม้อันมีค่ายิ่ง

ผืนป่าแห่งเทือกดอยภูคานี้คือตำนานของความขัดแย้งแห่งอุดมการณ์ทางการเมืองและเรื่องราวของการต่อสู้ในยุคแสวงหาประชาธิปไตย 16 ตุลาคม 2519 ที่จบลงพร้อม ๆ กับการสูญเสียเลือดเนื้อของวีรชน หลงเหลือไว้เพียงรอยอดีตกับบทบันทึกหน้าใหม่ที่ถูกเขียนขึ้นด้วยรอยเท้าแห่งการมาเยือนของนักเดินทางผู้รักในธรรมชาติ

น่านเป็นเมืองแห่งขุนเขาอีกเมืองหนึ่งที่น้อยคนจะรู้จักคุ้นเคย เพราะพื้นที่ส่วนใหญ่ของเมืองนี้ถูกโอบล้อมด้วยภูเขาเหมือนดังมีม่านกำบังมาทุกด้านและยังเป็นเมืองปิดที่ไม่ใช่เส้นทางผ่าน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เมืองน่านเงียบสงบ ร่มเย็นชุกชอนตัวเองภายใต้วัฒนธรรมประเพณีที่ไม่เหมือนใคร และน่านดูเหมือนว่าจะเป็นเมืองแห่งขุนเขาแห่งสุดท้ายของภาคเหนือที่ยังคงความเป็นตัวของตัวเองไม่เสื่อมคลาย

ผมจำได้ว่าเคยเขียนถึงแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในแถบจังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน ลำปางมีมากแล้ว แต่ยังไม่เคยข้ามฟากไปเขียนแหล่งเที่ยวที่อยู่ในจังหวัดตะวันออกของภาคเหนืออย่างจังหวัดแพร่และน่านเลย

เมื่อลมหนาวแรกของปีนี้มาเยือน ผมมีโอกาสดำเนินเท้าเที่ยวอุทยานแห่งชาติดอยภูคา จังหวัดน่าน ที่นั่นนอกจากจะมีความสมบูรณ์ของสภาพป่าที่สวยงามแล้ว ยังมีป่าดึกดำบรรพ์ที่นักวิชาการคะเนกันว่า น่าจะมีอายุหลายร้อยล้านปีและที่อุทยานแห่งชาติดอยภูคาแห่งนี้เองยังเป็นแหล่งที่พบต้นชมพูภูคา พรรณไม้ป่าหายากที่ใกล้สูญพันธุ์ มีรายงานว่าเมื่อ 30 ปีก่อนเคยพบไม้พันธุ์นี้ในป่าบางแห่งของประเทศจีนรวมทั้งเขตชายแดนระหว่างจีนกับเวียดนาม ส่วนในประเทศไทยยังไม่มีการค้นพบต้นชมพูภูคามาก่อนเลยนอกจากที่ดอยภูคาแห่งนี้ทีเดียว

ด้วยภูมิประเทศของเมืองที่มีภูเขามากมายหลายสิบลูกเกาะกลุ่มร้อยรัดจากลูกหนึ่งสู่ลูกหนึ่ง ทอดตัวขนานไปกับสันฐานของเมืองยาวจากเหนือลงใต้ นับตั้งแต่อำเภอทุ่งช้าง เชียงกลาง ลงมายังอำเภอบัวเรียว ไปจนถึงอำเภอบ่อเกลือก่อนจะทอดตัวขนานไปกับชายแดนลาว รวมเป็นพื้นที่กว้างใหญ่มหาศาล นั่นจึงทำให้ขุนเขาแดนดอยกลุ่มนี้นับเป็นผืนป่าที่ใหญ่ที่สุดของเมืองน่านที่ชาวบ้านเรียกรวมกันว่า เทือกดอยภูคา

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	27 ก.พ. 2557	23	8363	5

แม้วันเวลาจะผลักดันฤดูกาลหมุนเวียนเปลี่ยนผันเข้ามา
ครอบคลุมผืนป่าเทือกดอยภูคา แต่สิ่งหนึ่งที่ไม่เปลี่ยนไปกับฤดูกาลก็
คงเป็นภาพของเทือกดอยต่างๆ ที่ปกคลุมด้วยสายหมอกอยู่เสมอ อัน
สะท้อนถึงความโอบอุ้มชุ่มชื้นของผืนป่าที่ยังเหลืออยู่ นอกจากนั้นผืน
ป่าแห่งนี้ยังเป็นต้นกำเนิดของธารน้ำน้อยใหญ่ที่ไหลมาอยู่ที่ราบเมือง
น่านสายสำคัญได้แก่ แม่น้ำน่าน เส้นเลือดใหญ่ที่หล่อเลี้ยงชีวิตผู้คน
เมืองนี้มาช้านาน

ด้วยเทือกดอยภูคาและกลุ่มภูเขาเหล่านี้อยู่ใกล้ชิดกับชายแดน
ประเทศลาว จึงเป็นเส้นทางแห่งการอพยพย้ายถิ่นของชนกลุ่มน้อยที่
อาศัยอยู่บนภูเขามาตั้งแต่อดีต ว่ากันว่ามีความเชื่อที่อาศัยอยู่บน
เทือกดอยภูคาแห่งนี้มากกว่า 5 หมื่นคน ทั้งชาวม้ง เย้า ลีซอ ลัวะ ถิ่น
ขมุและชาวตองเหลือง ซึ่งคุ้นเคยกับการหาเลี้ยงชีพด้วยการทำไร่
เลื่อนลอย พื้นที่ป่าบนเทือกดอยภูคาถูกกั้นกลางจนโล่งเตียนไปกว่า 70
เปอร์เซ็นต์ ซึ่งในอดีตที่ผ่านมาไม่มีใครสามารถจะหยุดยั้งการถากถาง
ทำลายได้ นอกจากนี้พื้นที่บางส่วนของป่าภูคาในอดีตยังถูกใช้เป็น
สมรภูมิแห่งความขัดแย้งของอุดมการณ์ทางการเมืองที่เริ่มก่อตัวขึ้น
ในราว พ.ศ.2519 พื้นที่ส่วนใหญ่ถูกฝ่ายต่อต้านรัฐบาลยึดเป็นยุทธภูมิ
ที่สำคัญ เพราะสามารถใช้เป็นเส้นทางเดินเท้าต่อไปยังประเทศลาว
กระทั่งปี พ.ศ.2528 กาลเวลาผ่านคลี่คลายความขัดแย้งที่เกิดขึ้น ผืน
ป่าแห่งเทือกดอยภูคา กลับเข้าสู่ความสงบและสันติสุข เรื่องราวต่างๆ
จึงเป็นเพียงรอยจารึกแห่งความทรงจำเท่านั้น

ผืนป่าดอยภูคาได้รับการประกาศจัดตั้งเป็นอุทยานแห่งชาติ
ดอยภูคาเมื่อวันที่ 19 ตุลาคม 2531 ครอบคลุมพื้นที่ป่าในเขตอำเภอ
ปัว อำเภอเชียงกลาง อำเภอทุ่งช้าง อำเภอบ่อเกลือ อำเภอท่าวังผา
อำเภอแม่จริม และอำเภอสันติสุข พื้นที่กว่า 1,065,000 ไร่

พื้นที่ป่าอันกว้างใหญ่ไพศาลของอุทยานแห่งชาติดอยภูคา เป็น

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	27 ก.พ. 2557	23	8363	3

เสมือนดินแดนที่เก็บจำความงามของธรรมชาติชุกช่อนไว้มากมาย ทั้งธารน้ำตกใหญ่หลายสาย ยอดเขาสูงที่สวยงาม พันธุ์ไม้ป่าที่มีค่าหายาก และวิถีชีวิตชนกลุ่มน้อย แต่หลายพื้นที่ยังคงถูกปกปิดด้วยร่องรอยที่หลงเหลือของสงครามขัดแย้งที่รอคอยการบุกเบิกแสวงหาอีกครั้ง

ในบรรดายอดดอยนับสิบนับร้อยยอดในเขตอุทยานแห่งชาติดอยภูคา นั้น คงไม่มียอดใดจะยิ่งใหญ่ไปกว่า ยอดดอยภูคา อันเป็นสัญลักษณ์ของจังหวัดน่านที่มีความสูงราว 1,980 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง ที่น้อยคนนักจะเคยเข้าไปสัมผัสยอดสูงแห่งนี้ จึงมีเพียงเรื่องราวเล่าขานเป็นตำนานที่ยังไม่มีใครยืนยันได้จริง มีแต่เรื่องเล่าจากคนเก่าก่อนสืบทอดมาว่า บนยอดดอยภูคา มีแต่ความงามและความสมบูรณ์ มีดอกไม้ป่ามากมาย มีไม้ผลดกดีให้คนเดินทางในป่าได้เก็บกิน

อุทยานแห่งชาติดอยภูคาเริ่มเป็นที่รู้จักของคนภายนอกเมื่อมีการสำรวจพบพันธุ์ไม้ป่าหายากที่คาดว่าจะสูญพันธุ์ไปแล้วเมื่อราว 40 ปีก่อน ประมาณเดือนกุมภาพันธ์ 2532 ดร.ธวัชชัย สันติสุข ผู้เชี่ยวชาญด้านพฤกษศาสตร์ป่าไม้ ได้สำรวจพบพันธุ์ไม้หายากคือต้น ไบรทชไนเดอร์ ไชเนนซิส (*Bretschneidera Sinensis*) และตั้งชื่อจากการค้นพบในเมืองไทยว่า “ชมพูภูคา” คือมีดอกสีชมพูและพบที่ดอยภูคา

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	27 ก.พ. 2557	23	8363	5

ต้นชมพูภูคา นี่มีรายงานการสำรวจพบครั้งสุดท้ายเมื่อราว 40 ปีก่อนที่มณฑลยูนนานประเทศจีน และคาดว่าจะสูญพันธุ์ไปแล้ว จนกระทั่งได้มีการค้นพบอีกครั้งในป่าดอยภูคาแห่งนี้ ด้วยต้นชมพูภูคาเป็นพันธุ์ไม้ที่มีการกระจายพันธุ์ของเมล็ดในอัตราที่ต่ำมาก จึงง่ายต่อการสูญพันธุ์และจะต้องขึ้นอยู่ในภูมิประเทศที่มีความสูงราว 1,500 เมตรขึ้นไป และมีอากาศหนาวเย็นตลอดทั้งปี ชมพูภูคาจะออกดอกบานในเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี ซึ่งหลังจากการค้นพบได้มีความพยายามที่จะเพาะเมล็ดเพื่อขยายพันธุ์ แต่ก็ยังไม่เป็นผลสำเร็จ

นอกจากจะเป็นแหล่งสุดท้ายของไม้พันธุ์หายากและใกล้จะสูญพันธุ์แล้ว อุทยานแห่งชาติดอยภูคา ยังเป็นแหล่งค้นพบปาล์มพันธุ์ใหม่เป็นแห่งแรก เป็นปาล์มที่หายากและใกล้จะสูญพันธุ์ชนิดหนึ่งของโลกขึ้นอยู่กระจัดกระจายบนเทือกเขาหลวงพระบางระดับบริเวณดอยภูคาจังหวัดน่านเพียงแห่งเดียว และคาดว่าจะยังหลงเหลืออยู่บ้างในป่าดิบเขาที่ยังไม่ถูกรบกวนมากในผืนลาวของเทือกเขาหลวงพระบางตามไหล่เขาที่ลาดชันเท่านั้น นอกจากนี้ยังพบต้นเมเปิ้ล ที่มีลักษณะแตกต่างจากต้นเมเปิ้ลอื่นๆ คือ มีใบห้าแฉก ซึ่งพบที่ดอยภูคาเพียงแห่งเดียวเท่านั้น

สำหรับนักเดินทางที่รักธรรมชาติต้องการจะสัมผัสความสวยงามสมบูรณ์ของผืนป่าดึกดำบรรพ์ตะวันตก สามารถใช้เส้นทางจากตัวเมืองน่านตามเส้นทางหมายเลข 1080 (น่าน-ปัว) ระยะทางประมาณ 60 กิโลเมตร และจากอำเภอบัวใช้เส้นทางสายปัว-บ่อเกลือ อีกประมาณ 25 กิโลเมตรก็จะถึงที่ทำการอุทยาน ซึ่งตั้งอยู่บนเนินเขาระหว่างกิโลเมตรที่ 24-25 สามารถสอบถามรายละเอียดและข้อมูลได้ที่ 054-731-362 หรือ www.phukha_np@hotmail.com

